

Opis źródła:

Wędrówka po Helladzie - w *świątyni i w micie* jest przewodnikiem po Starożytnej Grecji, napisanym przez greckiego podróżnika i geografę, Pauzaniusza. Znajdują się w nim opisy lokalnych zabytków oraz kultów. Niżej prezentowany tekst źródłowy jest fragmentem *Wędrówek po Helladzie*, w którym autor opisuje w jaki sposób Grecy upamiętnili bitwę pod Platejami oraz w jaki sposób wyraża się szacunek do poległych.

Miejsce i data wydania:

Wydane drukiem w tłumaczeniu Janiny Niemirskiej - Pliszczyńskiej w 2005 roku.

Miejsce przechowywania oryginału źródła:

Oryginał napisany w drugim wieku naszej ery; od tamtego momentu pojawiło się wiele odpisów, m.in. bogato zdobiony manuskrypt z 1485 roku, przechowywany w Bibliotece Medycejskiej we Florencji.

Tekst źródła (fragment):

Przy samym wejściu do Platejów znajdują się groby poległych w walce z Persami. Ateńczycy i Spartanie mają oddzielne grobowce, natomiast wszyscy pozostali jeden wspólny. Wryte są na nich elegie Symonidesa. W pobliżu wspólnego grobowca Greków jest ołtarz Zeusa Wyzwolicieła [...] jest wykonane z brązu, ołtarz i posąg Zeusa natomiast z białego marmuru. Jeszcze do tej pory odbywają się tu co cztery lata igrzyska nazywane Eleuteria [tj. Wolność], w których najwyższą nagrodę przyznaje się w biegach, przy czym zawodnicy biegną przed ołtarzem w pełnej zbroi po bitwie pod Platejami. Pomnik wzniesiony przez Hellenów stoi w odległości piętnastu stadiów od miasta.

Słowniczek pojęć:

Hellada - w ten sposób, w starożytności, nazywano Grecję. Więcej: <https://pl.wikipedia.org/wiki/Hellada>

Bitwa pod Platejami - starcie zbrojne, mające miejsce podczas drugiej wojny perskiej. Była to ostatnia lądowa bitwa w czasie perskiej inwazji na Grecję. Zjednoczone Ateny i Sparta, wraz z sojusznikami, pokonały przeważające siły wroga. Więcej: https://pl.wikipedia.org/wiki/Bitwa_pod_Platejami

Zeus Wyzwoliciel - forma dziękczynna w stosunku do głównego boga greckiego panteonu - Zeusa. W ramach podziękowania Zeusowi za zwycięstwo Greków nad Persami w bitwie pod

Platejami i wypchnięcie Persów z Grecji, wzniesiono pomnik z brązu. Przydomek “Wyzwoliciel” miał wskazywać na rolę Zeusa w wyzwoleniu Grecji.

Symonides - grecki poeta żyjący w latach około 556-468 p.n.e. Twórca epigramu, jako gatunku literackiego. Autor słów na grobie Leonidasa: Przechodniu! Powiedz Sparcie: tu leżym, jej syny/prawom jej do ostatniej posłuszni godziny. Więcej: <https://pl.wikipedia.org/wiki/Symonides>

Pytania do źródła:

Pytania do uczniów szkoły średniej:

- 1.Kiedy miała miejsce bitwa pod Platejami? W jakich okolicznościach wojennych się ona rozegrała? Jakie armie walczyły ze sobą i kto zwyciężył?
- 2.Kiedy rozpoczęła się druga inwazja Persów na Grecję? Jaka bitwa rozpoczęła inwazję? Kto brał w niej udział i kto dowodził armiami?
- 3.W jaki sposób uhonorowano poległych w czasie bitwy pod Platejami? Co Grecy organizowali na ich cześć?
- 4.Pytanie dodatkowe: Czy jeszcze kiedykolwiek później miała miejsce bitwa pod Platejami? Jeśli tak, to w którym roku i w czasie jakiej wojny?

Pytania do uczniów szkoły podstawowej:

- 1.W którym wieku odbyła się bitwa pod Platejami?
- 2.Jakie bóstwo było najważniejsze w Starożytnej Grecji? Wymień inne, ważne dla Greków bóstwa i czym się opiekowały?

Wskazówki:

Odpowiadając na pytania należy pamiętać o tym, że ci, którzy polegli w czasie inwazji perskiej na Grecję, byli dla Greków bohaterami. Co więcej, wojskami greckimi dowodził wówczas Pausaniasz, a więc imiennik geografa i autora *Wędrówek po Helladzie*. Ponadto bitwa pod Platejami miała takie znaczenie dla Greków ze względu na to, że rozbito wtedy główne siły lądowe Persów. Grecy wówczas stanęli do walki z przeważającymi siłami wroga.

Zwróć również uwagę na to, od jakiego wydarzenia rozpoczęła się druga inwazja perska - przypomnij sobie, jak nazywał się najsłynniejszy, legendarny wódz Spartan.

Najważniejsze cezurę:

480 r p.n.e. - inwazja Persów na Grecję

480 r p.n.e. - bitwa pod Salaminą

479 r p.n.e. - bitwa pod Platejami

449 r p.n.e. - zakończenie drugiej wojny perskiej

Literatura pomocnicza:

Wolski J., *Historia powszechna. Starożytność*, Warszawa 1979.

Imię i nazwisko osoby opracowującej rekord: Łukasz Wołczyk